Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate Examination 2022

Lithuanian

Higher Level

Monday 20 June Morning 9:30 – 12:00

130 marks

Examination Number

Day and Month of Birth

For example, 3rd February is entered as 0302

Centre Stamp

For Examiner Only			
Q.1			
Q.2			
Q.3	(a)		
	(b)		
	(c)		
Q.4	(a)		
	(b)		
	(c)		
Q.5	(a)		
	(b)		
	(c)		
		Total	

For Examiner Only	
Paper 1	
Paper 2	
Total	
W.M.	
Grade	

The 2022 examination papers were adjusted to compensate for disruptions to learning due to COVID-19. This examination paper does not necessarily reflect the same structure and format as the examination papers of past or subsequent years.

Do not write on this page

Instructions

There are **two** sections in this paper.

Section A	**Reading Comprehension**	**50 marks**
Answer **ONE** question, either Reading Comprehension 1 **OR** Reading Comprehension 2		
Section B	**Written Production**	**80 marks**
Answer **THREE** questions – Question 3 (a) **or** (b) **or** (c), Question 4 (a) **or** (b) **or** (c) **AND** Question 5 (a) **or** (b) **or** (c).		

You may only use **blue or black pen** when writing your answers. **Do not use pencil**.

Write your examination number in the box on the front cover.

Write your answers in the spaces provided in this booklet. There is space for extra work at the end of the booklet. **Label any such extra work clearly with the question number and part**.

This examination booklet will be scanned and your work will be presented to an examiner on screen. **Anything that you write outside of the answer areas might not be seen by the examiner**.

Dalis A	Skaitymas	50 taškų

Atlikite pirmą ARBA antrą užduotį.

Pirma užduotis

Perskaitykite tekstą ir atsakykite į visus klausimus.

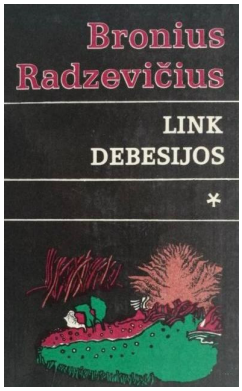

1. Aš ėjau gatve, vedančia į stotį, tačiau ėjau, rodos, visai ne stotin, tikriausiai norėjau užsukti kur į kavinę, o gal šiaip vaikščiojau, kai pamačiau pačiu gatvės viduriu einančią moterį, apsikrovusią nešuliais. Sulinkusi, po kojom įbedusi žvilgsnį, viena ranka laikanti aptrintą lagaminą, kita – nešulėlį baltame maišelyje. Ji ėjo skubiu kaimietės žingsniu, nesižvalgydama į šalis, tarsi gerai žinotų, kur eina. Prisiartinęs nustebau: tai buvo mano motina. Kaip ji čia atsirado ir eina pačiu gatvės viduriu, nekreipdama jokio dėmesio į aplinkinių žvilgsnius? Aš pripuoliau prie jos, paėmiau ryšulius, nusivedžiau ant šaligatvio ir apstulbęs žiūrėjau jai į veidą. Tačiau ji visai nenustebo mane čia pamačiusi.

2. O man nedavė ramybės klausimas, kaip ji pateko į šį miestą, kur ėjo – ir taip keista, pačiu gatvės viduriu. Aš šiam mieste jau seniai gyvenu, tiesa, nedaug tepasiekiau, bet vaikščioti šaligatviais tai išmokau. Tikriausiai motina atvažiavo pas mane, juk aš taip seniai jai berašiau. Ir visai neatrodė, kad mama džiaugtųsi mane pamačiusi. Ji buvo tarsi įsižeidusi, ir mes ėjome mano namų link tylėdami. Aš atsisagsčiau švarko atlapus, kaip tyčia buvau gerai apsirengęs, ir kaukšėjau greta, išdidžiai rodydamas, kur reikia pasukti, tarsi sakydamas: „Aš čia esu laimingas, visagalis ir viską žinau“.

Kai apsilankydavau namie, visuomet stengdavausi nuslėpti, jog mieste man ne per daug gerai sekasi, jog ten aš skurstu ir baigiu sugadinti sveikatą. Dabar, užkluptas netikėtai, galėjau išduoti šią paslaptį, o juk labai nenorėjau, kad mama žinotų, jog man nesiseka. Todėl dabar, kai mes taip susitikome, ir aš kaip tyčia buvau gerai apsirengęs, ėjau šaligatviu, ne taip kaip ji, galvojau, kad atrodau neblogai ir tikriausiai sukeliu jai įspūdį, jog man viskas sekasi. Bet motina tarsi pabrėžtinai ignoravo blogai paslėptą mano pasididžiavimą, jog esu šio miesto gyventojas ir bent žinau, kad reikia vaikščioti šaligatviais, o ne gatvės viduriu. O gal ji ir permatė mane kiaurai, nes, tarsi atsiliepdama į mano mintis, atsakė:

– Ar negalėjai apsilankyti? Ir neparašei…

3. Pagaliau aš supratau, kodėl ji taip narsiai, su ryšuliais traukė gatvės viduriu. Tai buvo priekaištas man ir visam miestui, kuris pasiglemžė jos sūnų. Bet iš kur ji galėjo žinoti, kad mane čia sutiks, kaip ji ryžosi kelionei į šį didelį miestą, kuriame niekad nebuvusi, o dabar gatvės viduriu ėjo rami, tarsi žinotų kur eina, tarsi eitų pakviesti tėvo pietų, – to aš niekaip negalėjau suprasti.

Pasiekėme mano kambarį, užkopėme laiptais. Už lango gaudė miestas, sužibo tūkstančiai žiburių. Niekas čia jos nestebino, nieko ji neklausinėjo manęs, tarsi viską žinotų. Tik prijuoste nušluostė mažą stalą, užtiesė drobinę staltiesę, išdėliojo produktus – sviestą, duoną, sūrį ir atsisėdo ant kėdės. Aš sėdėjau suglumęs ir nedrįsau paliesti jos keptos duonos. Laukiau, kad ji man priekaištaus ar bent paaiškins šios keistos kelionės tikslą. Bet ji atlaidžiai kaip visuomet tepasakė:

– Valgyk.

Tačiau valgyti aš negalėjau. Nenuryjamas kąsnis sustojo gerklėj, ir mano galva nusviro jai ant peties. Ji švelniai atstūmė mane.

Adaptuota pagal B. Radzevičiaus novelę „Motinos apsilankymas“

Atsakykite į klausimus nuo **(a)** iki **(h) lietuviškai**.

(a) Apibūdinkite, kaip moteris ėjo. Paminėkite **du** dalykus. **(1 dalis)**

1.
2.

(b) Kodėl nustemba pasakotojas? **(1 dalis)**

(c) Kaip elgiasi pasakotojas, pamatęs mamą? Paminėkite **du** dalykus. **(1 dalis)**

1.
2.

(d) Ką reiškia žodis „įsižeidusi“? **(2 dalis)**

- ☐ linksma
- ☐ įskaudinta
- ☐ serganti
- ☐ pavargusi

(e) Koks yra pasakotojo gyvenimas mieste? **(2 dalis)**

(f) Raskite tekste posakį, kuris reiškia „labai gerai žinoti kitą žmogų“? **(2 dalis)**

(g) Ką motina atvežė pasakotojui valgyti? Paminėkite **du** produktus. **(3 dalis)**

1.
2.

(h) Ką motina veikia pasakotojo kambaryje? Paminėkite **du** dalykus. **(3 dalis)**

1.
2.

Answer question **(i)** in **English**.

(i) The narrator and his mother live in two different worlds. Do you agree? Refer to the text in support of your answer. (Answer in English, **two points**, about 50 words in total.)

1.

2.

Antra užduotis

Savanorystė – būdas pažinti pasaulį ir save

1. 2022-ieji Lietuvoje paskelbti Savanorystės metais, tad daug dėmesio bus skiriama visuomenės įsitraukimui į savanorišką veiklą. Savanorystė vis dažniau atsiranda jaunų žmonių gyvenime ir Lietuvoje. Vieni ją renkasi negalėdami apsispręsti, ką veikti gyvenime, kuriuo keliu pasukti, kiti – siekdami tobulinti užsienio kalbų žinias, treti – tiesiog nori padėti tiems, kam pagalbos reikia labiausiai. Jauni žmonės dažnai nori įgyti patirties ir žinių, praplėsti pažinčių ratą, atsakyti į asmeninius kamuojančius klausimus ar būna stipriai vedami vidinio noro padėti kitam. Jaunimas labiau renkasi savanoriauti užsienyje, nes nori pažinti naują kultūrą, pramokti užsienio kalbos, palikti komforto zoną. Tenka savarankiškai gamintis maistą, planuotis biudžetą, spręsti iškylančius klausimus dėl buities su kitais savanoriais, orientuotis naujame mieste ir pan.

2. Savanoriai dažniausiai renkasi socialinę, kultūros, meno, sporto, gamtos, gyvūnų globos ar sveikatos sritis. Galbūt netgi yra ir tam tikros savanorystės mados? Akivaizdu, kad skirtingo pobūdžio veiklos reikalauja skirtingo nusiteikimo, juk zoologijos sode ar gyvūnų prieglaudoje turi būti pasiruošęs ūkio darbams, persirengti kasdienius rūbus ir nebijoti išsitepti, o teatre ar koncertų salėje – kitoks aprangos kodas, nacionaliniame parke daugiausia laiko praleidi gamtoje, o socialiniame centre – apsuptas kitų žmonių. Kaip bebūtų, savanoriai išlieka ten, kur jaučia, kad prisideda prie prasmingų dalykų.
Štai kelios pačių savanorių mintys: „Savanoriauti pradėjau, nes norėjau išsiaiškinti, ką norėčiau veikti gyvenime. Savanoriaujant pradėjau labiau analizuoti save, o po savanorystės išeinu su mintimi, kad pagaliau išsiaiškinau, kas mane domina profesinėje srityje ir kad labiau save pažinau“. („A.C.Patria“ Savanorių centro savanorė). „Savanoriškos veiklos metu patobulinau savo komunikavimo ir organizuotumo įgūdžius bei padėjau nepasiturintiesiems „Maisto banko“ misijoje!“ („Maisto banko“ savanorė).

3. Daugeliu atvejų savanorystė tampa mokymosi iš patirties terpe, o tos patirties aptarimas su mentoriumi padeda įsivardinti, kokie asmeniniai pokyčiai vyksta, ką savanoris išmoksta, atranda ir supranta apie save ir pasaulį.
Būna ir taip, kad po savanorystės žmonės kardinaliai pakeičia savo gyvenimus. Viena savanorė svarstė, kokią studijų kryptį pasirinkti, ir po pusmečio trukmės savanorystės meno srityje įsitikino, kad tikrai nesirinks šios srities. Ji pasuko į gamtos mokslus. Dar vienas pavyzdys – mergina, kuri žinojo, kad jai tinka ir patinka administracinio pobūdžio darbas su dokumentais, pati save nustebino supratusi, kad jai puikiai sekasi ir kūrybinio pobūdžio veiklos – į tai ji atsižvelgs pasirinkdama būsimas studijas.

Gera žinia, kad savanorystės patirtis vis labiau suprantama ir pripažįstama darbdavių. Vienoje konferencijoje darbdavių atstovai pristatė savo poziciją, jog matydami besidarbinančiojo gyvenimo aprašyme įrašą apie savanorystės patirtį, pasidomi įgytais įgūdžiais ir kompetencijomis. Tai gali suteikti ir pranašumą įdarbinant. Lietuvoje stojant į universitetus savanoriai gali pretenduoti gauti papildomą 0,25 balo. Tai rodo, jog savanoriška veikla ir jos metu vykstantis asmeninis tobulėjimas vis labiau pripažįstami.

Adaptuota pagal www.15min.lt. Nuotraukos iš www.rinkosaikste.lt ir www.danskebank.lt

Atsakykite į klausimus nuo **(a)** iki **(h) lietuviškai**.

(a) Kokiais metais Lietuvoje paskelbti 2022-ieji? **(1 dalis)**

(b) Kodėl jaunimas renkasi savanoriauti? **(1 dalis)**

(c) Kokios patirties jaunimas pasisemia užsienyje? Paminėkite **du** dalykus. **(1 dalis)**

1.
2.

(d) Paminėkite **vieną** sritį, kurią dažniausiai renkasi savanoriai. **(2 dalis)**

(e) Raskite žodį, kuris reiškia „neturtingus žmones“? **(2 dalis)**

(f) Kokius įgūdžius patobulino Maisto banko savanorė? Paminėkite **du** įgūdžius. **(2 dalis)**

1.
2.

(g) Raskite **vieną** būtojo laiko veiksmažodį. **(3 dalis)**

(h) Į ką gali pretenduoti savanoriai stodami į universitetus? **(3 dalis)**

Answer questions **(i)** and **(j)** in **English.**

(i) Volunteering can change your life. Discuss. Refer to the text in support of your answer. (Answer in English, **two** points, about 50 words in total).

1.

2.

(j) How can volunteering help with employment?

Dalis B	Rašymas	80 taškų

Trečia užduotis **(30 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c)**.

(a) Suaugę vaikai ir tėvai ne visada gerai sutaria. Ar svarbu palaikyti gerus santykius su šeimos nariais?

(apie 200 žodžių)

ARBA

(b) Klaidų darome visi. Ar sunku pripažinti klydus? Kaip ištaisyti savo klaidas?

(apie 200 žodžių)

ARBA

(c) Dažnai žmonės padeda vieni kitiems. Kokius gerus darbus esate padarę jūs? (Istorija gali būti reali arba išgalvota).

(apie 200 žodžių)

Ketvirta užduotis **(30 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c).**

(a) Savanoriaujate gyvūnų prieglaudoje, kuriai labai trūksta pinigų būtiniausioms prekėms. Parašykite elektroninę žinutę savo draugams.

- Paprašykite paaukoti.
- Paaiškinkite, kam ir kodėl bus skiriami pinigai.

(apie 200 žodžių)

ARBA

(b) Dalyvaujate mokyklos studentų atstovybės rinkimuose. Parašykite laišką savo draugams ir pakvieskite balsuoti už jus.

- Kodėl jūs esate tinkamiausias kandidatas į šias pareigas?
- Ką mokykloje pakeisite?

(apie 200 žodžių)

ARBA

(c) Mokykloje vyksta kultūros naktis. Papasakokite apie savo kilmės šalį: maistą, gamtą, orą, ką žmonės veikia.

(apie 200 žodžių)

Penkta užduotis **(20 taškų)**

Atsakykite į **(a)** arba **(b)**, arba **(c).**

(a) Gyvename globaliame pasaulyje. Jūsų nuomone, ar jaunimas turėtų studijuoti, gyventi ir dirbti kitose šalyse ar likti savo šalyje?

(apie 150 žodžių)

ARBA

(b) Dabar ypač daug kalbama apie dvikalbystės, daugiakalbystės naudą. Jūsų nuomone, ar kalbų mokėjimas yra teigiamas dalykas ir kodėl?

(apie 150 žodžių)

ARBA

(c) 21 amžiuje daug senų žmonių jaučiasi vieniši. Jūsų nuomone, ką daryti, kad senjorai jaustųsi bendruomenės dalimi?

(apie 150 žodžių)

Optional additional page. Indicate clearly the number and part of the question(s) you are answering.

Do not write on this page

Copyright notice
This examination paper may contain text or images for which the State Examinations Commission is not the copyright owner, and which may have been adapted, for the purpose of assessment, without the authors' prior consent. This examination paper has been prepared in accordance with Section 53(5) of the *Copyright and Related Rights Act, 2000*. Any subsequent use for a purpose other than the intended purpose is not authorised. The Commission does not accept liability for any infringement of third-party rights arising from unauthorised distribution or use of this examination paper.

Leaving Certificate – Higher Level

Lithuanian

Monday 20 June
Morning 9:30 – 12:00